

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Toimintaympäristön kuvaus

Puolustuksen toimintaympäristö on muutoksessa. Suomen puolustusta kehitetään toimintaympäristössä, jossa toimijoiden keskinäisriippuvuus lisääntyy ja vaatimukset puolustukselle kasvavat samalla kun puolustukseen käytettävissä olevat voimavarat säilyvät rajallisina. Muutosnopeus, ennakoimattomuus sekä epävarmuus ovat lisääntyneet ja strategiset yllätykset ovat mahdollisia.

Pohjoisten alueiden ja Itämeren alueen geostrateginen merkitys on kasvanut ja sotilaallinen aktiivisuus alueella on lisääntynyt korostaen erityisesti valmiuden sekä ilma- ja merivalvonnan merkitystä. Erityisesti on otettava huomioon Venäjän toiminta Ukrainassa sekä kehitys ja toiminta alueellisena suurvaltana, joka pyrkii monin eri keinoin lisäämään vaikutusvaltaansa. Venäjän sotilaallinen aktiivisuus lähialueellamme (ml. arktiset alueet) on lisääntynyt ja se toteuttaa voimapolitiikkaansa yhdistelemällä eri voimankäytön keinoja. Lisäksi Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kriisien seuraukset heijastuvat Eurooppaan mm. väestön laajamittaisena liikehdintänä sekä Eurooppaan kohdistuvina terroritekoina.

Sodankäynnin keinovalikoima laajentuu. Perinteisen sotilaallisen voiman käytön mahdollisuus säilyy. Informaatio- ja sotateknologian kehitys, erikoisjoukkojen käyttö sekä kybervaikuttaminen ovat olennainen osa toimijoiden keinovalikoimaa ja näiden yhdistelmiä eli hybridiuhkia. Sodankäynnin vaikutukset kohdistuvat koko yhteiskuntaan, ei pelkästään asevoimiin. Sodan alkamishetken tunnistaminen ja erityisesti ennakoiminen vaikeutuvat. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen, kriisinsietokyky ja huoltovarmuus sekä puolustusyhteistyön merkitys korostuvat toimintaympäristön muutoksessa. Turvallisuustilanteen muutokset edellyttävät nopeaa ja joustavaa reaktio- ja päätöksentekokykyä.

Asevoimien kehittämisen painopisteenä on yhteisoperaatiokyky, joka koskee kaikkia ulottuvuuksia (maa, meri, ilma, avaruus, informaatio). Siinä korostuvat kattava taistelutilan hallintakyky, kaukovaikuttamiskyky, ohjuspuolustuskäky ja kyberkyvyt. Suurvallat hyödyntävät ilma-, avaruus- ja informaatioulottuvuutta ja pyrkivät tietoylivoimaan. Rauhan ajan asevoimien ryhmittymisen merkitys vähenee. Korkea toimintavalmius, voiman keskittämiskyky, digitalisointi ja tiedonhallinta ovat keskeisiä tekijöitä. Kaukovaikuttamiskyky maalta, mereltä ja ilmasta sekä kyky vaikuttaa tietoverkoissa valtakunnan rajojen ulkopuolella korostuvat.

Suomen puolustuskyvyn ensisijaisena päämääränä on muodostaa ennaltaehkäisevä kynnys sotilaalliselle voimankäytölle ja sillä uhkaamiselle sekä kyky torjua maahamme kohdistuvat hyökkäykset. Ennaltaehkäisykyky säilyy puolustuksen prioriteettina. Puolustusvoimien tulee kyetä vastaamaan sekä perinteisiin sotilaallisiin että laaja-alaisempiin uhkiin. Puolustusvoimien tehtävien toteuttaminen edellyttää nykyistä korkeampaa toimintavalmiutta ja taistelunkestävyyttä. Joukkotuhoaseiden käytön mahdollisuus ja muiden CBRN-uhkien merkityksen kasvu on otettava huomioon puolustuskyvyn kehittämisessä ja käytössä.

Toimintaympäristön turvallisuusuhkat ja kasvava keskinäisriippuvuus edellyttävät laaja-alaista puolustusyhteistyötä ja tilannetietoisuutta. Suomi on vahvasti riippuvainen kansainvälisestä yhteistyöstä sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisessä ja ylläpitämisessä. Yhteistyön tiivistäminen

on välttämätöntä suorituskykyjen turvaamiseksi sekä kriisien ennaltaehkäisemiseksi. Yhteistyötavoitteiden tulee olla eri rakenteissa toisiaan tukevia ja täydentäviä.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Puolustusministeriön hallinnonalalle asetetaan seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka

Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky

- Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen antava sotilasstrateginen tilannekuva.
- Puolustusvoimat on valvonut alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäissyt ja tarvittaessa torjunut alueloukkaukset.
- Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella.
- Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä.

Turvallinen yhteiskunta

- Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia.

Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

- Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut kriisinhallintatehtävät.
- Puolustusvoimilla on valmius osallistua uusiin operaatioihin ja koulutus- ja neuvontatehtäviin.
- Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Puolustusministeriön hallinnonalalla sitoudutaan edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa päätöksenteossa huomioiden hallinnonalan erityispiirteet sekä muun muassa varusmieskoulutuksen osalta lisääntyvä maahanmuutto. Hallinnonalalla jatketaan sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista lainsäädäntötyössä ja hankkeissa. Lisäksi sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen huomioidaan myös toiminnan ja talouden ohjauksessa.

Puolustusministeriössä, puolustusvoimissa ja puolustushallinnon rakennuslaitoksessa ylläpidetään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia, jotka on suunnattu hallinnonalan palkatulle henkilöstölle sekä puolustusvoimissa myös kriisinhallintahenkilöstölle ja asevelvollisille. Tavoitteena on edistää tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen työympäristön ja johtamisen kehittymistä mm. korjaamalla tai poistamalla toimintatapoja, jotka voivat johtaa epätasa-arvoon tai syrjintään. Toiminnassa seurattavia kohteita eri työnteijä- ja ikäryhmät huomioiden ovat mm. palkkaus, urasuunnittelu, koulutus, poissaolot, työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen, työpaikkakiusaaminen sekä häirintä ja syrjintä eri muodoissa. Puolustushallinnon palkatun henkilöstön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan säännönmukaisesti toteutettavilla työilmapiirikyselyillä. Lisäksi varusmiesten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta

seurataan varusmiesten loppukyselyllä. Puolustushallinnossa pyritään erilaisin keinoin edistämään naisten hakeutumista sotilastehtäviin ja naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen.

Puolustushallinto toteuttaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” -periaatteita kaikissa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Päätöslauselmassa 1325 ja sitä tukevassa kansallisessa toimintaohjelmassa korostetaan sitä, että kriisinhallinnassa ja muussa yhteiskunnan jälleenrakentamisessa tulisi huomioida aikaisempaa paremmin naisten asema ja erityisongelmat, taata heidän turvallisuutensa ja tukea heidän osallisuuttaan erilaisissa poliittisissa prosesseissa. Puolustushallinnon tavoitteena on sulauttaa tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmat kokonaisvaltaisesti sotilaalliseen kriisinhallintatoimintaan jo koulutusvaiheessa. Tavoitteena on, että naisten osuus kriisinhallintahenkilöstöstä on vähintään 3,5 %. Gender-neuvonantajien ja -yhdyshenkilöiden määrää pyritään lisäämään sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä. Lisäksi puolustushallinto on mukana NORDEFKO-yhteistyössä kehittämässä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kriisinhallintatoimintaa.

Hallinnonalan henkilötyövuosimäärä

Hallinnonalan henkilötyövuosimäärän väheneminen noin 70 henkilötyövuodella johtuu määräaikaisten sopimussotilaiden määrän vaihtelusta ja Puolustushallinnon rakennuslaitoksen henkilöstömäärän vähenemisestä.

Pääloukan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
27.10.01 <i>Puolustusvoimien toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)		
— tilausvaltuus	146,8	213,2
27.10.18 <i>Puolustusmateriaalihankinnat</i> (siirtomääräraha 3 v)		
— tilausvaltuus	182,3	519,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2015—2017

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017	
				1000 €	%
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	329 838	385 546	381 705	-3 841	-1
01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 222	15 302	15 070	-232	-2
21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	2 875	2 875	2 875	—	0
29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot (arviomääräraha)	310 741	367 369	363 760	-3 609	-1
10. Sotilaallinen maanpuolustus	2 314 531	2 464 182	2 426 837	-37 345	-2
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 838 940	1 917 418	1 945 039	27 621	1
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)	469 563	542 735	475 173	-67 562	-12
19. Hawk Mk 51 -koneiden modifointi (siirtomääräraha 3 v)	4 000	2 000	4 600	2 600	130
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	2 028	2 029	2 025	-4	0
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	47 287	36 567	47 003	10 436	29
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)	47 422	36 557	46 993	10 436	29
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	-135	10	10	—	0
Yhteensä	2 691 656	2 886 295	2 855 545	-30 750	-1
Henkilöstön kokonaismäärä	12 920	12 780	12 710		

01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

Selvitysosa:

PUOLUSTUSMINISTERIÖ

Puolustusministeriö vastaa valtioneuvoston osana ja hallinnonalansa ohjaajana puolustuspolitiikan, sotilaallisen maanpuolustuksen, kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittamisen sekä sotilaalliseen kriisinhallinnan ja rauhanturvaamistoiminnan suunnittelusta ja valmistelusta sekä toimeenpanosta ja seurannasta.

Toiminnan painopisteenä on 2020-luvun sotilaallisen maanpuolustuksen toimintaedellytysten turvaaminen osana kokonaisturvallisuutta.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Puolustusministeriölle asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitetyjä hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka

- Valtioneuvoston puolustusselonteon linjausten valmistelu sekä osallistuminen ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon laadintaan
- Puolustuskyvyn pitkän aikavälin kehittämisperusteiden valmistelu ja siihen liittyvä ohjaus
- Monikansallisen, alueellisen ja kahdenvälisen puolustusyhteistyön syventäminen ja monipuolistaminen
- Pohjoismaisen puolustusyhteistyön puheenjohtajuuteen vuonna 2017 ja EU-puheenjohtajuuteen vuonna 2020 valmistautuminen sekä puheenjohtajamaan velvoitteiden hoitaminen
- Hallinnonalan toimintaedellytyksiin vaikuttavien keskeisten lainsäädäntöhankkeiden jatkovalmistelu ja toteuttaminen

Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky

- Puolustushallinnon tehtävien edellyttämä ja toimintaympäristön muutoksiin vastaava puolustuskyky
- Strategisten suorituskykyhankkeiden kokonaisuuden hallinta
- Puolustuskyvyn kehittämistä ja huoltovarmuutta turvaava kansainvälinen yhteistoiminta erityisesti EU:n, Naton ja pohjoismaiden kanssa
- Kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevien edellytysten varmistaminen
- Materiaalipoliittisten linjausten toteutuminen keskeisten hankkeiden ja kehittämisohjelman toimeenpanossa
- Toimintaedellytykset hallinnonalan henkilöstöjärjestelmän ja asevelvollisuuden ylläpidolle ja kehittämiselle pitkäjänteisesti
- Tilahallinnan ja ympäristönsuojelun kehittämislinjausten toteutuminen kokonaistarkastelun ja puolustusvoimauudistuksen mukaisesti
- Valtionhallinnon ja erityisesti turvallisuusviranomaisten yhteisten ICT-palveluiden kehittäminen ja käyttöönotto hallinnonalalla

Turvallinen yhteiskunta

— Kokonaisturvallisuuden yhteensovittaminen ja kehittäminen yhteiskunnan turvallisuusstrategian periaatteiden mukaisesti

Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

— Toimintaedellytykset osallistumiselle sotilaalliseen kriisinhallintaan sekä siihen liittyvä toimeenpanon ohjaus.

PUOLUSTUSHALLINNON RAKENNUSLAITOS

Rakennuslaitoksen toiminta-ajatuksena on järjestää maanpuolustukselle laadukkaat ja tarkoituksenmukaiset kiinteistöpalvelut kaikissa oloissa. Rakennuslaitos toimii puolustushallinnon kiinteistöalan osaamiskeskuksena, josta puolustushallinto saa tarvitsemansa kiinteistö- ja ympäristöalan asiantuntemuksen ja niihin liittyvät palvelut.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Puolustushallinnon rakennuslaitokselle asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitetyt ja hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky

— Rakennuslaitosta kehitetään ottaen huomioon valtiokonsernin linjaukset, puolustushallinnon strategiat, puolustusvoimauudistus ja tilahallinnan kokonaistarkastelusta tehdyt linjaukset.

— Rakennuslaitos tehostaa puolustusministerin 5.5.2014 tekemän päätöksen mukaisesti toimintaansa sekä yhteistyötä puolustusvoimien ja Senaatti-kiinteistöjen kanssa tavoitteena yhteensä 7 milj. euron vuositason kustannussäästöt vuoden 2018 loppuun mennessä.

— Rakennuslaitos järjestää puolustusministeriön räjähdevarastoinnin kehittämispäätöksestä aiheutuvat puolustusvoimien ja kumppanien tilaamat rakentamis- yms. toimenpiteet.

— Rakennuslaitos on mukana kehittämässä ja käyttöön ottamassa valtionhallinnon ja erityisesti turvallisuusviranomaisten yhteisiä ICT-palveluja.

Turvallinen yhteiskunta

— Rakennuslaitoksen sopimushallinnalla, turvallisuusjärjestelyillä ja koulutuksella varmistetaan rakennuslaitoksen ja alihankkijoiden palvelutuotanto häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

— Rakennuslaitos kehittää kykyään tukea puolustusvoimia sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa toimeksiantojen mukaisesti.

01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 070 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) räjähtävän materiaalin turvallisuuteen keskittyvän järjestön (Munitions Safety Information Analysis Center) ja Euroopan puolustusviraston sekä muiden kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien maksamiseen

2) ETY-järjestön luottamusta ja turvallisuutta lisäävien toimien täytäntöönpanosta sekä näistä johtuvista hallinnollisista toimita aiheutuvien menojen maksamiseen

3) Turvallisuuskomitean sihteeristön menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Toiminnalliset tulostavoitteet¹

	2015 toteutuma	2016 ennakoitu	2017 arvio
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuus			
Menot toimintoalueittain (1 000 euroa)			
Puolustuspolitiikka	3 122	2 076	2 725
Sotilaallinen maanpuolustus	1 174	393	1 259
Kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittaminen	1 053	782	1 731
Sotilaallinen kriisinhallinta	200	126	290
Ohjaustoiminnot	10 064	5 773	4 387
Tukitoiminnot		7 378	4 928
Yhteensä	15 613	16 528	15 320
Tuottavuus			
Henkilötyövuodet toimintoalueittain			
Puolustuspolitiikka	26	21	25
Sotilaallinen maanpuolustus	16	4	5
Kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittaminen	9	8	20
Sotilaallinen kriisinhallinta	2	2	3
Ohjaustoiminnot	81	45	39
Tukitoiminnot		55	41
Yhteensä	134	135	133

¹⁾ Tiedot ovat kassamenopohjaisia ja vuoden 2015 tukitoiminnot on vyörytetty ydin- ja ohjaustoiminnoille.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2015 toteutuma	2016 ennakoitu	2017 tavoite
Työtyytyväisyys (1—5)	3,83	3,7	3,8
— naiset	3,55		
— miehet	4,02		

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	16 329	15 334	15 116
Bruttotulot	-	32	46
Nettomenot	16 273	15 302	15 070
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 116		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 065		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Säästöjen VNHY-osuuden palautus momentilta 23.01.01	123
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-5
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-3
Palkkaliukumasäästö	-47
Palkkausten tarkistukset	1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-99
Toimintameno säästö (HO 2015)	-100
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-102
Yhteensä	-232

2017 talousarvio	15 070 000
2016 talousarvio	15 302 000
2015 tilinpäätös	16 222 000

21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 875 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuutta edistävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen samoin kuin tuottavuushankkeiden toimeenpanoon.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä kertyneitä säästöjä 75-prosenttisesti vastaavat määrärahat. Määrärahaa on tarkoitus käyttää hankkeisiin, joilla tuetaan hallinnonalan virastojen ja laitosten tuottavuuden paranemista.

2017 talousarvio	2 875 000
2016 talousarvio	2 875 000
2015 tilinpäätös	2 875 000

Talousarvioesitys 2017, Ministeriön ehdotus

29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 363 760 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-3 609
Yhteensä	-3 609

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2017 talousarvio	363 760 000
2016 talousarvio	367 369 000
2015 tilinpäätös	310 740 901

10. Sotilaallinen maanpuolustus

Selvitysosa:

Toiminnalliset tulostavoitteet

Hallinnonalan vaikuttavuuden ja puolustusvoimien toiminnallisen tuloksellisuuden tärkein tekijä on puolustusvoimien kyky toteuttaa lakisääteiset tehtävänsä. Sen perustana on tarkoituksenmukainen rauhan ajan organisaatio ja toimintamalli (toiminnallinen tehokkuus) ja niillä tuotettu sodan ajan suorituskyky (tuotokset ja laadunhallinta).

Toiminnallista tehokkuutta kuvaavia keskeisiä tunnuslukuja:

	2015	2016	2017
Toiminnallinen tehokkuus	toteutuma	ennakoitu	arvio
Taloudellisuus			
Varusmiespäivän hinta (euroa)	48	49	48
Reserviläispäivän hinta (euroa)	158	171	173
HN lentotunnin hinta (euroa)	7 469	9 000	9 250
NH-90 lentotunnin hinta (euroa)	6 832	13 300	15 900
Tuottavuus			
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja sotilasläänien esikuntien henkilötöyvuosimäärä/puolustusvoimien henkilötöyvuosimäärä yhteensä (%)	12	12	12
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	86	85	85
Kannattavuus			
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus-% on vähintään	99	105	105

Tuotosten ja laadunhallinnan oleellisin tekijä on rauhan aikana tuotettu sodan ajan suorituskyky eli suorituskykyvaatimusten mukaisesti koulutetut ja varustetut sodan ajan joukot. Tuotoksille ja laadunhallinnalle asetettavat alustavat tulostavoitteet mittareineen:

	2015	2016	2017
Tuotokset ja laadunhallinta	toteutuma	ennakoitu	arvio
Tulostavoite			
<i>Suorituskykyvaatimukset täyttävä materiaallinen valmius</i>			
Tulostavoite			
<i>Tehtävien ja suorituskykyisten joukkojen tuottamisen edellyttämä toiminnan taso</i>			
Koulutetut varusmiehet (lkm)	21 328	21 200	20 800
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	18 526	18 000	18 000
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/SA-joukkoihin sijoitetut (%)	8,1	7,8	7,8
HN-lentotunnit (lkm)	8 999	8 800	8 800
NH90-lentotunnit (lkm)	1 654	1 650	1 650
Alusvuorokaudet (lkm)	1 196	1 300	1 300
Tulostavoite			
<i>Suorituskykyvaatimukset täyttävä ja laadukas asevelvollisten koulutus</i>			
Koulutuksen laatu ("armeija-aika" 1-5, varusmiesten loppukysely)	4,2	3,8	3,8
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,5	2,5	2,5

	2015	2016	2017
Tuotokset ja laadunhallinta	toteutuma	ennakoitu	arvio
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset ja muut maastovuorokaudet/6kk palvellut varusmies (lkm)	36	35	35
MPK:lta tilattujen sotilaallisten kurssien määrä (lkm)	261	250	250
MPK:lta tilatuilla sotilaallisilla kursseilla koulutetut (lkm)	11 092	9 000	9 000

Hallinnonalan vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden kannalta keskeiset hankkeet ja toimenpiteet:

- Puolustusvoimat toteuttaa suunnitelmien mukaisen ilma- ja merivoimien poistuvien strategisten suorituskykyjen korvaamisen järjestelyt.
- Puolustusvoimat kehittää toimintavalmiutta toimintaympäristön edellyttämällä tavalla.
- Puolustusvoimat varmistaa varusmieskoulutuksen laadullisen tason turvaamisen.
- Puolustusvoimat varmistaa kertausharjoitusten riittävän määrän.
- Materiaalin kunnossapito- ja ampumatarvikevajeet ratkaistaan kestäväällä tavalla. Materiaalin kunnossapito- ja ampumatarvikevajaus ei saa kasvaa.
- Puolustusvoimat toteuttaa isäntämaatuen antamisen edellyttämät järjestelyt ja jatkaa avun antamisen ja ulkopuolisen sotilaallisen avun vastaanottamisen edellyttämien järjestelyjen toimeenpanoa osana puolustuskyvyn kehittämistä.
- Puolustusvoimat toteuttaa puolustusministeriön materiaalioliittiset linjaukset käynnissä olevissa ja suunniteltuihin tilausvaluuksiin sisältyvissä keskeisissä hankkeissa.
- Puolustusvoimat jatkaa toimia edistääkseen naisten hakeutumista vapaaehtoiseen asepalvelukseen ja sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin.
- Puolustusvoimat jatkaa asevelvollisuuden ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä yhteistyössä puolustusministeriön ja muiden hallinnonalojen kanssa.
- Puolustusvoimat minimoi kiinteistöinvestoinnit pl. räjähdeturvallisuuden parantaminen, terveystieteelliset korjaukset ja ampumaratojen ympäristönsuojelun kehittäminen.
- Puolustusvoimat toimeenpanee toimitilastrategian painopisteenä kustannussäästöjen hankkiminen tila- ja energiatehokkuutta parantamalla ja tilojen määrää vähentämällä.
- Puolustusvoimat toteuttaa puolustusministeriön räjähdevarastoinnin kehittämispäätöksen mukaiset toimenpiteet vuoden 2022 loppuun mennessä.
- Kansainvälistä puolustusyhteistyötä syvennetään ja laajennetaan tukemaan puolustuskyvyn ylläpitämistä ja kehittämistä. Meri- ja ilmatilannekuvayhteistyötä syvennetään ja niiden kehittämistä jatketaan. Puolustusvoimat hyödyntää resurssien puitteissa monikansallisen harjoitusyhteistyön tarjoamat mahdollisuudet ja kehittää osallistumistaan harjoitustoimintaan.
- Puolustusvoimat osallistuu kansallisen kyberstrategian toimeenpanoon ja kehittämiseen hallinnonalan toimeenpano-ohjelman mukaisesti.

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 945 039 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) ulkomaalaisille oppilaille annettavasta sotilaskoulutuksesta ja puolustusvoimien joukkojen kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja sen valmisteluista sekä muusta puolustusvoimien kansainvälisestä yhteistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 3 000 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymäajaksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen
- 3) enintään 155 000 euroa sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle, partiolaistoimintaan sekä merkittävälle urheilu- ja muille vastaaville tapahtumille suoritettavan liiketaloudellisiin perustein hinnoitellun maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen
- 4) puolustusvoimien toimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja monikansallisten yhteishankintajärjestelyjen kuluosuuksiin
- 5) Vapaudenristin Ritarikunnan menoihin
- 6) kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytysten ja kansainvälistymisen tukemiseen liittyvien menojen maksamiseen
- 7) puolustusvoimien tarpeita vastaavaan museotoimintaan liittyvien menojen maksamiseen
- 8) vapaaehtoisen asepalveluksen kutsuntaterveystarkastuksista aiheutuviin menoihin.

Valtuudet

- 1) Vuonna 2017 saa tehdä puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtion talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2017—2020 enintään 180 803 000 euroa (Vuoden 2017 toimintamenojen tilausvaltuus).
- 2) Vuonna 2017 saa tehdä ilmavoimien alkeis- ja peruslentokoulutuksen koulutusjärjestelmään liittyvien ylläpitopalvelujen ja lentokoulutuksen hankkimiseksi pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtion talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2017—2024 enintään 32 400 000 euroa (Alkeis- ja peruslentokoulutuksen koulutusjärjestelmän palveluhankinta -tilausvaltuus).
- 3) Vuonna 2017 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.
- 4) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Uusiin tilausvaltuuksiin sisältyvien tavaroiden ja palvelujen hintojen tarkistuksista aiheutuvien lisämenojen maksamiseen käytetään puolustusvoimien toimintamenoihin vuosittain myönnettäviä määrärahoja.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat sekä niihin liittyvät indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

Selvitysosa: Momentin bruttomenojen 1 980,2 milj. euroa arvioidaan jakautuvan seuraavasti: palkkausmenot 793,8 milj. euroa, materiaalsen valmiuden menot (pl. palkat) 434,6 milj. euroa, kiinteistömenot 255,2 milj. euroa, asevelvollisten koulutuksen ja ylläpitohuollon menot (pl. palkat) 154,7 milj. euroa sekä muut toimintamenot 341,9 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	2020	2021—	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Peruslentokoulutus VN-kalustolla -tilausvaltuus	3 502	2 424				5 926
Puolustusvoimien logistiikka 2013 (PVLOG 2013) -tilausvaltuus	9 750					9 750
KASI-järjestelmän ylläpito -tilausvaltuus	3 000	3 000	3 000	3 000		12 000
Vuoden 2015 toimintamenojen tilausvaltuus	31 638	10 207				41 845
Kunnossapidon kumppanuus (Millog) -tilausvaltuus	97 214	95 559	95 131	93 897		381 801
Alkeis- ja peruslentokoulutuksen koulutusjärjestelmän hankinta -tilausvaltuus	22 000	15 000				37 000
Vuoden 2016 toimintamenojen tilausvaltuus	89 916	41 392	8 486	6 380	600	146 774
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	257 020	167 582	106 617	103 277	600	635 096
Uudet tilausvaltuudet						
Vuoden 2017 toimintamenojen tilausvaltuus	16 000	97 381	45 082	22 340		180 803
Alkeis- ja peruslentokoulutuksen koulutusjärjestelmän palveluhankinta -tilausvaltuus	1 900	3 500	4 500	4 500	18 000	32 400
Uudet tilausvaltuudet yhteensä	17 900	100 881	49 582	26 840	18 000	213 203
Valtuudet yhteensä	274 920	268 463	156 199	130 117	18 600	848 299

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee 50 henkilötyövuotta vuoteen 2016 verrattuna. Vähennys aiheutuu pääosin määräaikaisten sopimussotilaiden määrän vähenemisestä.

Vuoden 2017 toimintamenojen tilausvaltuudella on tarkoitus hankkia ajoneuvoja, varaosia sekä materiaalin huolto- ja ylläpitopalveluja. Alkeis- ja peruslentokoulutuksen koulutusjärjestelmän palveluhankinta -tilausvaltuudella on tarkoitus hankkia ilmavoimien Vinka-koulutuksen korvaavan koulutusjärjestelmän ylläpito- ja lentokoulutuspalveluja.

Uudet tilausvaltuudet kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	1 885 424	1 949 284	1 980 161
Bruttotulot	33 522	31 866	35 122
Nettomenot	1 851 902	1 917 418	1 945 039
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	127 104		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	109 496		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	2 098	1 637	2 113
— muut tuotot	15 813	14 731	17 085
Tuotot yhteensä	17 911	16 368	19 198
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	16 215	13 897	16 461
— osuus yhteiskustannuksista	1 818	1 718	1 821
Kustannukset yhteensä	18 033	15 615	18 282
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-122	753	916
Kustannusvastaavuus, %	99	105	105
Hintatuki	351	155	155
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	229	908	1 071

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ennakollinen kustannustasotarkistus (2017)	17 175
Siirto momentilta 27.10.18	40 400
Sopimussotilaiden palkkaaminen (100 htv)	2 600
Toteutunut kustannustasotarkistus (2015)	-18 090
TUVE-lisärahoituksen vähentyminen	-1 500
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-361
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-180
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-219
Palkkaliukumasäästö	-3 847
Palkkausten tarkistukset	-1
Toimintameno säästö (HO 2015)	-5 540
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-2 816
Yhteensä	27 621

2017 talousarvio	1 945 039 000
2016 talousarvio	1 917 418 000
2015 tilinpäätös	1 838 940 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 475 173 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) puolustusmateriaalin hankkimisesta ja puolustusvoimien turvallisuushankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä hankittujen järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen
- 2) puolustusmateriaalihankintoihin ja puolustusvoimien turvallisuushankintoihin välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan
- 3) puolustusmateriaalin sodan ajan välttämättömän varastotarpeen mukaisten varaosien ja vaihtolaitteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 93 254 000 euroa.

Valtuus

1) Vuonna 2017 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2017—2025 enintään 519 000 000 euroa (Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2017 -tilausvaltuus, PVKEH 2017).

PVKEH 2017 -tilausvaltuuden enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2017 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

2) Vuonna 2017 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

3) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat ja niihin liittyvät indeksien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

Selvitysosa: Momentin siirtomäärärahakauden pituus muutetaan kolmevuotisesta siirtomäärärahasta viisivuotiseksi siirtomäärärahaksi. Muutoksella lisätään monivuotisten puolustusmateriaalihankkeiden rahoituksen joustavuutta ja vähennetään talousarvioon tehtäviä teknisiä muutoksia.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	2020	2021-	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Vanhat tilausvaluudet						
Valmiusyhtymien varustaminen (VYV 1) -tilausvaluus	9 800	19 100				28 900
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2009) -tilausvaluus	15 000					15 000
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2012) -tilausvaluus	11 541	6 057	5 000			22 598
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2013) -tilausvaluus	66 152					66 152
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2014) -tilausvaluus	81 350	49 950	51 000	22 000		204 300
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2015) -tilausvaluus	50 000	16 825	14 700			81 525
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2016) -tilausvaluus	68 426	56 100	12 000	11 200		147 726
Vanhat tilausvaluudet yhteensä	302 269	148 032	82 700	33 200		566 201
Uusi tilausvaluus						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2017) -tilausvaluus	71 000	83 000	114 000	118 000	133 000	519 000
Uusi tilausvaluus yhteensä	71 000	83 000	114 000	118 000	133 000	519 000
Valtuudet yhteensä	373 269	231 032	196 700	151 200	133 000	1 085 201

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen perustuu seuraaviin puolustusvoimien kehittämissohjelmiin sekä niissä kehitettäviin suorituskykyihin:

Kehittämishjelma / Suorituskyky / Tavoite

Puolustusvoimien johtamisen kehittämishjelma

Rakennetaan puolustusvoimien yhteinen suorituskykyjen käyttöä tukeva johtamisjärjestelmä sekä tuetaan yhteisoperaatioiden johtamista kehittämällä yhteistä tilannetietoisuutta ja varmennettuja operatiivisia tietoteknisiä palveluita. Hyödynnetään viranomaisten yhteisiä johtamisjärjestelmiä ja arjen ratkaisuja taistelunjohtajärjestelmän tukena.

- korvataan puolustushaarojen itsenäisiä järjestelmiä ja sovelluksia yhteisellä johtamisjärjestelmällä
- luodaan edellytyksiä operaatioiden johtamiselle muuttamalla ja uusimalla teknisiä rakenteita ja palveluita
- kehitetään integroidun tiedustelun, valvonnan ja johtamisen tiedonsiirtoa ja tietoteknisen alustan liityntäkykyä
- uudistetaan tietohallintoa, toteutetaan tietotekninen integraatio, lisätään hallinnollisissa tietopalveluissa valtionhallinnon keskinäistä yhteistoimintaa ja muita kumppanuusratkaisuja sekä siirretään henkilöstövoimavaroja hallinnollisista tietopalveluista operatiiviseen tietojenkäsittely-ympäristöön
- laajennetaan toiminnanohjausjärjestelmien hyödyntämistä tavoitteena toimintavarmuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen
- jatketaan puolustusvoimien 2020-luvun tarpeita vastaavan puolustushaarojen yhteisen tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmän arkkitehtuurin luomista, jolla mahdollistetaan sähköinen, kansainvälinen tieto- ja tilannekuvavaihto
- kehitetään kyberpuolustuskykyä.

Puolustusvoimien tiedustelun, valvonnan ja maalittamisen tuen kehittämishjelma

Ylläpidetään ja kehitetään päätöksenteon ja yhteisoperaatioiden johtamisen tukena tarvittavaa ennakkovarointuskykyä, toimintaympäristötietoisuutta sekä valvonta- ja maalitilannekuvaa.

- ylläpidetään ja kehitetään tiedonhankinta- ja analysointikykyä
- ylläpidetään ilma-valvonnan kauko- ja keskivalvontaa
- ylläpidetään ja kehitetään ilmasta tapahtuvaa tiedustelu- ja valvontakykyä
- ylläpidetään tiedustelun tietojärjestelmää
- kehitetään puolustusvoimien yhteisen maalitilannekuvan luomista
- kehitetään sotilastiedustelun kykyä tukea tulenkäyttöä ja vaikuttamista.

Puolustusvoimien taistelujärjestelmän yhteisten suorituskykyjen kehittämishjelma

Rakennetaan ja ylläpidetään suorituskykyjä, joilla vaikutetaan operatiivisesti merkittäviin kohteisiin.

- hankitaan kaukovaikuttamisen ampumatarvikkeita
- jatketaan puolustusvoimien erikoisjoukkojen ja helikopterijärjestelmän rakentamista.

Puolustusvoimien logistiikan kehittämisohjelma

Ylläpidetään puolustusvoimien yhteinen logistinen järjestelmä, jolla varmistetaan joukkojen toimintakyky.

— luodaan puolustusvoimille yhtenäiset logistiikan rakenteet, toimintatavat ja osaaminen sekä integroidaan puolustushaarojen huoltojärjestelmät tiiviimmin kansainvälistyvään elinkeinoelämään yhteensopivaksi

— kehitetään ja ylläpidetään ilmakuljetuskykyä ml. hyödyntämällä kansainvälisen strategisen kuljetuskyvyn hankkeita

— jatketaan alueellisten joukkojen materiaalihankintoja täydennys-, kuljetus- ja kunnossapitojärjestelmän puutteiden korvaamiseksi

— jatketaan ampumatarvikkeiden hankintoja.

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään alueellisten ja operatiivisten joukkojen tulivoimaa, suojaa ja liikkuvuutta sekä ylläpidetään operatiivisten joukkojen suorituskykyä.

— ylläpidetään ja kehitetään maavoimien taktista ja operatiivista liikkuvuutta

— kehitetään kohtaamistaistelukykyä

— ylläpidetään alueellista ja kehitetään operatiivista tykistöä

— kehitetään taistelijan varustusta

— ylläpidetään pioneeri- ja suojeluvälineitä

— kehitetään maastouttamisvälineitä

— ylläpidetään ja kehitetään panssarintorjuntaa.

Meripuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään meriyhteyksien turvaamiskykyä, miinantorjuntakykyä ja rannikkojoukkojen liikkuvuutta.

— otetaan käyttöön uudet miinantorjunta-alukset

— ylläpidetään taistelualuskaluston suorituskykyä

— ylläpidetään ja kehitetään miinoittamis- ja raivauskykyä

— ylläpidetään rannikkojoukkojen liikkuvuutta ja tulivoimaa

— kehitetään vedenalaista vaikuttamiskykyä.

Ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Ylläpidetään ilmatorjunnan sekä Hornet-järjestelmän suorituskykyä.

— jatketaan Hornet-torjuntahävittäjien elinjaksopäivitystä (MLU2) sekä hankitaan hävittäjäkalustojen elinkaaren turvaavia kriittisiä koneiden sekä moottoreiden vaihtolaitteita ja osia

— rakennetaan ilmasta maahan -suorituskykyä

— kehitetään taistelutukikohtia

Talousarvioesitys 2017, Ministeriön ehdotus

- korvataan poistuva alkeislentokoulutuskalusto
- korvataan ilmatorjunnan poistuvia suorituskykyjä.

Puolustusvoimien joukkotuotantojärjestelmän kehittämisohjelma

Rakennetaan ja ylläpidetään joukkorakenteen mukaiset suorituskykyiset joukot sekä luodaan edellytykset joukkojen perustamiselle.

- rakennetaan taistelukoulutusta kehittävä virtuaalikoulutusympäristö
- saatetaan loppuun kaksipuolisen taistelun simulointijärjestelmän laajennuksen ensimmäinen vaihe.

Puolustusvoimien toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään kattavia ohjausmenettelyjä ja yhtenäisiä periaatteita, joilla edistetään kokonaisuuksien hallintaa, läpileikkaavuutta, tuloksellisuuden varmistamista sekä tuottavuutta ja kustannustehokkuutta päätöksenteossa ja päätösten toimeenpanossa.

- tuotetaan tutkimustietoa ensisijaisesti puolustusvoimien strategisen suunnittelun tarpeisiin
- kehitetään joukkojen harjoitustoimintaa sekä ylläpidetään ja kehitetään yhteisiä oppimisympäristöjä.

Sekä aiemmin hyväksytyt tilausvaltuudet että uusi PVKEH 2017 -tilausvaltuus kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

PVKEH 2017 -tilausvaltuuteen sisältyvät kehittämisohjelmien suurimmat hankkeet

Puolustusvoimien tiedustelun, valvonnan ja maalittamisen tuen kehittämisohjelmassa toteutetaan sotilastiedustelun tiedonhankinnan, sotilastiedustelun maalittamistuen sekä täydentävän tutkavalvonnan kehittämishankkeita.

Puolustusvoimien taistelujärjestelmän yhteisten suorituskykyjen kehittämisohjelmassa luodaan elektronisen vaikuttamisen hankkeella kaikkia puolustushaaroja ja puolustusvoimien vaikuttamista tukeva suorituskyky.

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmassa jatketaan alueellisten joukkojen suorituskykyjen kehittämistä tulenkäytön, tulivoiman, johtamisen, panssaritorjunnan ja liikkuvuuden osalta.

Imapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelman painopiste on taistelukyvyyn kehittämisessä. Hornet- ja Hawk -lentokalustojen jäljellä olevan elinkaaren turvaavilla hankkeilla parannetaan niiden kykyä toimia operatiivisena ja kouluttavana järjestelmänä.

Puolustusvoimien logistiikan kehittämisohjelmassa hankitaan varusmiesten ja reserviläisten joukkotuotannossa tarvittavia ampumatarvikkeita sekä kotimaisia tykistön ja kranaatinheittimistön ampumatarvikkeita.

Momentin määrärahasta arvioidaan käytettävän 373 269 000 euroa tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, 8 650 000 euroa tilausvaltuuksiin liittyvistä indeksi- ja

Talousarvioesitys 2017, Ministeriön ehdotus

valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 93 254 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ennakollinen kustannustasotarkistus (2017)	8 285
Menoajoitusmuutokset	-61 447
Pansio -luokan miinalautojen peruskorjaus (LTA I 2015)	-4 000
Puolustusbudjetin tasomuutos (HO 2015)	30 000
Siirto momentille 27.10.01	-40 400
Yhteensä	-67 562

2017 talousarvio	475 173 000
2016 talousarvio	542 735 000
2015 tilinpäätös	469 563 000

19. Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 600 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2017 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyyn Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi -tilausvaltuuden käyttämättä olevaa määrää vastaavasti tämän valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Tilausvaltuuden maksatusmäärärahat sekä niihin liittyvät indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha perustuu vuoden 2015 talousarviossa hyväksytyyn Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi -tilausvaltuuteen.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	2020	2021—	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi - tilausvaltuus	4 600	4 600				9 200
Valtuus yhteensä	4 600	4 600				9 200

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtuuden vuosiosuuden muutos	2 600
Yhteensä	2 600

2017 talousarvio	4 600 000
2016 talousarvio	2 000 000
2015 tilinpäätös	4 000 000

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 025 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen
- 2) Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle (MPK) myönnettävään valtionavustukseen sille laissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (556/2007) säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin
- 3) kaatuneiden muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Toiminnalliset tulostavoitteet

	2015	2016	2017
	toteutuma	ennakoitu	tavoite

Toiminnallinen tehokkuus

Taloudellisuus

MPK:n julkisten hallintotehtävien vuosikustannukset (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus)/ko. toiminnan koulutusvuorokausimäärä (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus) (euroa)	38	53	53
---	----	----	----

Tuottavuus

MPK:n julkisten hallintotehtävien mukaisen koulutuksen koulutusvuorokausimäärä (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus)/ko. toimintaan kohdistettu MPK:n palkatun henkilöstön henkilötyövuosimäärä (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus) (vrk)	1 984	1 410	1 370
---	-------	-------	-------

	2015	2016	2017
	toteutuma	ennakoitu	tavoite

Tuotokset ja laadunhallinta

MPK:n julkisten hallintotehtävien mukaisen koulutuksen koulutusvuorokausimäärä (pl. puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus) (vrk)	60 200	45 100	37 000
MPK:n koulutuksen laadun parantamiseksi annettavan kouluttajakoulutuksen määrä koulutuspäivinä	3 000	3 000	3 000
MPK:n kurssityytyväisyys (oppilastyytyväisyys) asteikolla 1—5	4,32	4,00	4,00

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertalisäyksen poisto			-400
Määrärahan lisäys MPK:lle			400
Järjestötukien säästö (HO 2015)			-4
Yhteensä			-4

Talousarvioesitys 2017, Ministeriön ehdotus

2017 talousarvio	2 025 000
2016 talousarvio	2 029 000
2015 tilinpäätös	2 028 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

Selvitysosa: Määrärahat suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoihin budjetoidaan ulkoasiainministeriön pääluokassa momentille 24.10.20 (sisältää EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusajan menot sekä operaatioihin lähdeettäessä palkkausmenot). Määrärahat sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenoihin sekä tarkkailijatoiminnan menoihin budjetoidaan puolustusministeriön pääluokassa momentille 27.30.20.

Kriisinhallinta on turvallisuus- ja puolustuspolitiikan keskeinen keino, jolla edistetään Suomen turvallisuutta ja maailman konfliktialueiden vakautta. Puolustusvoimien osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan on osa puolustusvoimien toimintaa ja suorituskyvyn kehittämistä. Puolustusvoimat käyttää kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan samoja suorituskykyjä kuin Suomen puolustamiseen. Suorituskykyjä on kyettävä käyttämään vaativissa ja nopeasti käynnistettävissä eri organisaatioiden operaatioissa. Puolustusvoimat kehittää valmiuksia osallistua myös koulutus-, neuvonta- ja tukitehtäviin kriisialueilla.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Sotilaalliselle kriisinhallinnalle asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitettyjä hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

- Puolustusvoimat käyttää sotilaallisessa kriisinhallinnassa ensisijaisesti joukkoluettelon evaluoituja yksiköitä.
- Suorituskykyjä on kyettävä käyttämään vaativissa ja nopeasti käynnistettävissä eri organisaatioiden operaatioissa sekä koulutus- ja neuvonantotehtävissä.
- Kriisinhallintatehtävissä palvelevien ja palvelleiden henkilöiden tukea ja tapaturmaetuuksia kehitetään poikkihallinnollisessa yhteistoiminnassa asianomaisten viranomaistahojen kanssa Kansallisen kriisinhallinnan veteraaniohjelman mukaisesti.

Sotilaallisen kriisinhallinnan menot (milj. euroa)¹

	2015 toteutuma	2016 ennakoitu	2017 arvio
Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (UM)	49,2	49,0	37,9
Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja ylläpitomenot (PLM)	55,6	36,6	47,0
Yhteensä	104,7	85,6	84,9

¹) Vuoden 2015 osalta kassaperusteinen toteutuma. Ei sisällä kriisinhallintaan käytetyn kansallisen puolustuksen materiaalin hankkimisesta aiheutuvia menoja eikä arvonlisäveromenoja. Kriisinhallintajoukkojen suorituskyky perustuu pääosin kansallisen puolustuksen materiaaliin, jota täydennetään momentin 27.30.20 määrärahoilla hankitulla, olosuhteiden ja tehtävien kannalta välttämättömällä erikoismateriaalilla.

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 46 993 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapaturmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenoihin sekä siirtokorvauksiin
- 3) sotilastarkkailijoiden palkkojen ja kansallisen päivärahan maksamiseen
- 4) valmiusjoukon palkkaus-, koulutus-, ylläpito-, varustamis-, hallinto- ja muiden kulutusmenojen sekä kansainvälisten kriisinhallintakurssien menojen maksamiseen
- 5) suomalaisten kriisinhallintajoukkojen henkilöstön matkakustannusten, terveydenhoito-, kuljetus-, varustamis-, huolto-, edustus- ja hallintomenojen maksamiseen
- 6) Suomen kansainväliseen kriisinhallintaan nimeämien joukkojen varustamisesta aiheutuviin menoihin
- 7) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 8) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavaan tukeen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 9) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden materiaaliseen tukemiseen, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muuten osallistu
- 10) SALIS-sopimuksen mukaisen ilmakuljetusjärjestelyn Suomen maksuosuuden hallinnollisten kulujen maksamiseen
- 11) Strategic Airlift Capability (SAC) -sopimuksen hallinto- ja käyttökustannuksista aiheutuviin menoihin
- 12) Suomen osallistumisesta kansainväliseen helikopterirahastoon aiheutuviin menoihin
- 13) Suomen osallistumisesta Pohjoismaiden Base Camp- pooliin aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	993 000
02.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	275 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	3 355 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	4 000 000

Talousarvioesitys 2017, Ministeriön ehdotus

05.	Irakin koulutusoperaation menot	11 000 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	5 274 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	9 000 000
10.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	480 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	320 000
13.	Atalanta-operaation menot	250 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	10 460 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	120 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	1 150 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämeneihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, Pohjoismaiden Base Camp -pooliin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin	316 000
Yhteensä		46 993 000

Selvitysosa: Määräraha on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi todennäköisesti tulee osallistumaan vuonna 2017. Näissä operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan olevan noin 410 henkilötyövuotta.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kustannusten korvaukset ja muut tulot tuloutetaan momentille 12.27.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ennakollinen kustannustasotarkistus	532
Irakin OIR-operaatio	11 000
Toteutunut kustannustasomuutos (2015)	-796
Tasomuutos	-300
Yhteensä	10 436

2017 talousarvio	46 993 000
2016 talousarvio	36 557 000
2015 tilinpäätös	47 422 000

Talousarvioesitys 2017, Ministeriön ehdotus

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää suomalaisista kriisinhallintajoukoista aiheutuvien puolustusministeriön hallinnonalan menojen laskutuksessa syntyviin kurssieroihin.

2017 talousarvio	10 000
2016 talousarvio	10 000
2015 tilinpäätös	-134 671